

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

Tit. 29. De officio & potestate Iudicis delegati.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

TITULUS XXIX.

De officio & potestate judicis
Delegati.

§. I.

Quis sit delegatus & quis delegare possit.

1. Quis dicatur iudex delegatus.
2. Delegare potest summus Pontifex.
3. Et ab hoc delegatus subdelegare.
4. Ampliatio.
5. Item quilibet Ordinarius ratiōe delegat.

Diximus de iis, qui vices alienas gerunt in divinis officiis & jurisdictione voluntaria: superest agere de iis, qui vices alienas gerunt in judiciis & jurisdictione contentiosa, idque vel in una tantum, vel in certis causis; quales imprimis sunt Judices delegati, qui magnam affinitatem habent cum Vicariis potissimum foraneis: item Legati & iudices ordinarii. Atque ita deinceps ab hoc Tit. usque ad finem libri traduntur *de iudicibus*, id est præparatoria iudicium. Quorum prima inspectio est de Iudice, si forte Reus, priusquam respondeat Actori seu adversario suo, habeat aliquid, quod opponat adversus personam Iudicis.

1. Iudex autem delegatus est, qui jurisdictionem contentiosam, non suo iure aut suo nomine, sed ab alio sibi mandatam & alterius nomine exercet: ejus scilicet, qui causas, ad forum suum spectantes vel devolutas, cognoscere & dirimere non vult, aut non potest. Atque ideo in Digestis appellatur Iudex, cui mandata est juris dictio, ut patet ex *soto tit. D. De officio ejus cui mandata est juris dictio*: diciturque proprium nihil habere, nec sua uti jurisdictione, sed ejus, qui mandavit aut delegavit, *l. 1. §. qui mandatum D. d. tit. l. Solet 16. D. De jurisd. omnium iudicum*.

2. Delegare verò potest imprimis supremus Princeps, ac summus Pontifex, prout frequentissimè facit: tum quia, cum sit iudex omnium Christianorum in causis Ecclesiasticis, unus

omnibus audiendis non sufficiat: tū quia nimis sumtuosū foret illis qui in remotioribus degunt regionibus. Romā ad causas suas ibidem agendas, proficisci.

3. Secundò delegare potest ille ipse, qui à summo Principe vel summo Pontifice delegatus est, si forte causā sibi delegatā per debilitatem vel occupationes cognoscere nequeat, *e. Si pro debilitate 3. Et alius h. t. l. à iudice Cod. De iudicibus*: & quidem vel suo conjudici, id est sibi adjuncto delegato vel alteri & extraneo vices suas committere potest, *e. Quamvis h. t. 6* idque delegando, seu, ut vocat, subdelegando vel principum vel mediū vel finem causæ sibi commissæ, sive conjunctim sive divisim, hoc est unam partem causæ uni, & alii aliam, *e. Super questionum 27. in princ. versic. Quod si delegatus h. t.* quia hanc potestatem habet à jure *e. Pastoralis 28. eod. e. Si duo eod. in 6. text. in l. unica in fine Cod. Qui pro sua jurisd. &c. Vide Marantam Spec. aures p. 4. Dist. 5. nu. 26. Quinimo si subdelegatus injuncto munere fungi detrectet, compellere eum ad hoc poterit, dummodo ipse exonerare seipsum malitiosè non studeat: licet alias, extra causā delegatam, subdelegatus major esset delegato: veluti si delegatus summi Pont. subdelegaverit sibi Episcopum suum, prout potest, etiam invitum, *d. e. Pastoralis 28. in princ. Et ibi Abbas pen. not. Et cap. Sanè 11. eod.* quia in ea causā major est Episcopo suo, tamquam repræsentans personā summi Pontificis delegantis. Habere tamen debet in eo compellendo gradus ac dignitatis & personæ rationem, *d. e. Pastoralis eod. e. Sanè*.*

4. Sed quid si delegato suo mandaverit Pontifex, ut personaliter negotium exequatur? Nichilominus sub delegare poterit, dummodo partes consentiant: præterquam si mandaverit inquisitionem fieri, vel Ecclesiis de Prælati aliisve ministris provideri, quia istis casibus industria & fides personæ electa videtur, *e. fin. §. is autem h. t. e. Is cui 12. eod. in 6.* vel si nudum ministerium commiserit, veluti ut excommunicet, absolvat, dispense, penitentiam injungat, in possessionem inducat, aut aliud quid simile agat: nam tali casu, excepto legato Sedis Apostolicæ, non potest alteri vices suas committere: quia non jurisdictione, sed potius certum ministerium ei committitur, *d. cap. sub. r.*

Non potest tamen delegatus Principis subdelegare, cum potestate subdelegandi; quia tamen in iure reperitur ei concessa potestas subdelegandi, tamen non repetitur concessa potestas dandi facultatē subdelegandi. In eoque distinguitur ab Ordinario qui licet sit minimus, cū habeat potestatem universalem & ordinariā, potest tamen delegare cum potestate subdelegandi. Posset nihilominus subdelegatus à delegato, sicut & delegatus Episcopi, committere aliquē actum causæ abique jurisdictione, *Piaf. 2. p. 6. 4. aut 1. sub n. 26. vers. Subdelegatus.*

5. Tertiò quilibet Judex ordinarius, cum iure proprio & in seipso jurisdictionem radicatam habeat, delegare potest, *c. Cum Episcopus De officio Ordinarii 6. l. Mora majorum D. De jurisd. om. iudic. l. Cognitio. §. cum propriam D. de officio eius cui mand.*

§. II.

Qua forma fiat delegatio.

1. Est delegatio vel ad universitatem, causarum vel ad certum genus.
2. Item ad unam aliquam causam, vel plures.

Delegare quis alium potest vel ad universitatem, id est ad universas causas cognoscendas, cuiusmodi est delegatus Officialis Episcopi; vel ad certum genus causarum v. g. quæ tali anno occurrunt, quæ centum florenos non excedunt, quæ in tali territorio ventilantur, vel quæ oriuntur ratione mutui, depositi, &c.

2. Potest insuper quis delegare alium vel ad unam aliquam causam, vel ad plures, verum certo numero definitas, veluti ad quinque vel sex. Rursus non tantum unus ad unam aliquam causam delegare potest, sed & plures idque trifariam, aut simpliciter, aut adiectā hac clausulā, *Quod si non omnes interesse possint, alii nihilominus in causis procedant. c. Prudentiam 21. h. 2. aut denique hac formula. Ut omnes, aut duo, aut unus procedat. c. Cum plures 8. h. 1. in 6.* Quæ forma hodie est frequentissima, Vide de his formulis delegandi tradita inferius *h. 1. §. 4. n. 5.*

Facta autem causæ delegatione simpliciter, ea omnia, quæ ad expeditionem causæ pertinent, tacite commissa videntur, *c. Præsertim 5. h. 1. D. de jurisd. om. iud.* quia explorati

juris est, ut delegatis iudicibus, quibus principale committitur, & accessorium committatur, *c. Prudentiam 2. §. penult. in fin. h. 1.*

Porro iuxta Canones quælibet causæ delegari possunt, etiam quæ sunt meri imperii, secundum communiorum Canonistarum sententiam, *c. Licet de off. Vicarii in 6. c. fin. Ne Clerici vel Monachi in 6. c. Quod eadem 10. de off. iud. ord. ib. Abbas n. 4. covar. lib. 3. Var. resol. ult. vide tamen aliter sententem Fachin. Controvers. iur. lib. 9. c. 99. & lib. 12. c. 39.*

§. III.

Quinam delegari possint, vel non.

1. Delegari nequit minor 20. annis, nisi ex causa.
2. Delegandus à summo pontifice debet esse in dignitate constitutus.
3. Ab Episcopo non usque; Ratio diversitatis.
4. Iudices Synodales.

Delegari autem nemo potest, nisi annuæ aetatis vigesimum peregerit: vel decimū octavū, si partes litigantes in eum scienter consenserint. Minori verò annis xx facta delegatio ab alio, quam à principe, non ignorante, quod minor sit, non tenet *c. Cum vigesimum 41. h. 1.* Nam hoc ipso, quo Princeps aut Pontifex quem minorem sciens, dat Judicem, intelligitur habere eum idoneum, qui iudicat, *l. Quidem consulibus 57 D. De re iudicata.*

2. Ut tamen delegato à summo Pontifice, vel ejus Legato, valeat præter aetatem, oportet iudicem delegatum non solum esse iussum, & non suspectum, *c. Cum R. Canonicus 35. h. 1.* verum etiam in aliqua dignitate vel personatu constitutum (licet non referat, an sit titularis an Commendatarius, Chassan. ad Consuet. Burgund. tit. de success. superior. n. 58.) vel saltē Canonicū alicujus Ecclesiæ Cathedralis, *c. Statutum 11. in princ. De rescriptis in 6.* vel Priorem Conventualem, qui ad eum Prioratum nō consecutus per electionem assumi: vel Officialem Episcopi, seu ejus Vicarium Generalem. Nam Foraneus delegari non potest; sicut nec Religiosus, vel monasterij Prædr claustralis, *Clem. 2. de Rescriptis 6. d. c. Statutum.*

3. Episcopus verò causam aliquam delegare potest etiam simplici Clerico suæ diocesis, *c. Cum Episcopus 7 de offic. Ordin. in 6.* Ratio diversitatis

veritatis est, quia Episcopus melius posse potest suorum Clericorum industriam, & an idonei fiat, quam summus Pontifex, vel eius Legatus: fierique potest, ut simplicem aliquem Clericum Episcopus noverit multo doctorem & magis idoneum, quam sit alius quilibet in dignitate vel personatu constitutus: & ideo *d. c. Statutum* non concurret nec tangit episcopos aut alios inferiores. *secundum Archid. post Innoc. & Hostien. ibid.* At vero summus Pontifex, cum longe absit: non potest nosse singulorum Clericorum conditiones, deque idoneitate cujusque judicare debet ex præsumptione, præsument autem ad dignitatem aliquam promotos, uti dignitate, ita etiam moribus & scientia præstare cæteris.

4. Quia tamen ob malitiosam petentium suggestionem, & quandoque ob locorum disjunctionem, personarum, quibus causæ mandantur, notitia usque ad eam haberi non potest, indeque subinde fit, ut Judicibus non undequaque idoneis causæ in partibus delegentur: statuit Conc. Trid. *Sess. 25. cap. 10. De reformat.* ut in singulis Synodis Provincialibus, aut Diocesanis, personæ aliquot, saltem quatuor, quæ qualitates in *d. c. Statutum* requiruntur, habeant, & alioquin ad id idoneæ designentur, quibus, præter locorum ordinarios, posthac causæ Ecclesiasticæ ad spirituales, & ad forum Ecclesiasticum pertinentes, in partibus à Sede Apostolica & ejus Legato delegari possint. Videatur fufius dictum Conc. & Steph. Weyms in *Analyfi d. c. Statutum, innovati per Conc. Trid.*

Poriò actor Judicem habere recusans in civitate vel diœcesi rei conventi, potest alium non in sua, sed alia civitate vel diœcesi liberè impetrare, dummodo & actor & reus diversarum sint provinciarum, & non ultra unam diætam unius sive diei iter vocetur reus, *d. c. Statutum* §. cum autem. Quamvis alioquin quis ad duas diætatas sive duorum dierum iter extra suam diœcesin per litteras Apostolicas trahi poterint. *c. Nonnulli 28. sup. De rescriptis*

☉ (:†) ☉

§. IV.

De officio Judicis delegati.

1. *Officium & potestas differunt.*
2. *Judicis delegati officium est primo, ne procedat ante præsentationem rescripti delegatorii.*
3. *Secundo, ut diligenter servet formam mandati.*
4. *Ad conexa tamen sit extensio.*
5. *Dummodo sic non contraveniatur intentioni mandantis.*
6. *Tertio, ut admittat exceptiones: & quæ illa sint.*
7. *Quarto, ut intra annu exequatur sententiam.*
8. *Differentia inter delegatum ab ordinario & S. Pontifice.*

1. Videamus nunc de officio & potestate Judicis delegati. Differunt hæc duo Officium & Potestas, quia potestas latius patet. Licet enim quidquid officii est Judicis, etiam potestati ejus subiciatur: non tamen è diverso, quidquid Judicis potestati permittitur, id etiam subiciatur Juris necessitati, *l. Non quidquid 40 D. De judiciis*: nam sæpe unum facere potest, & nihilominus alterum facere tenetur. Quia tamen pleraque, quæ facere Judex potest, & quæ ab eo fieri in causâ admodum expedit, etiam facere tenetur, ideo hic Tit. in Decretas, inseribitur, *De officio & potestate Judicis delegati.*

2. Constat autem officium & potestas Judicis, Primo in eo ne procedat ante præsentationem rescripti delegatorii, licet sciat se constitutum esse Judicem delegatum, & ut procedat post datam rescripti, quia ante præsentationem rescripti delegatorii non habet exercitium jurisdictionis, *c. Super eo 12 inf. De appellat. & ibi Philip. in ult. Notab. Felin. in c. Sciscitatus 13. col. 8. sup. de rescriptis Rota Decis. 19. de præbend. in novis, latè Flamin. De resig. benef. l. 7. q. 51 n. 16. Navar. De renunt. conf. 6. n. 1. adeo ut, quamvis superveniat postea rescriptum, nō valideur processus ante factus: quia censetur factus à privato: dummodo tamen opponat & excipiat pars de rescripto nō præsentato: alias valeret processus, Marant. p. 4. Spec. auri Dist. 4. n. 8.*

3. Secundo, ut diligenter servet formam & tenorem suæ delegationis seu mandati: quia nō adarum delegatorii cum sit stricti juris atque extraordinariæ jurisdictionis, extendi non debet ultra

ultra personas vel causas in eo expressas, c. P. & G. 40. h. s. & d. c. Super eo. De appellat. Adeoque constare de eo oportet, infecto tenore suæ delegationis: neque alias parere quis tenetur, nisi ostenso & probato mandato, nec sufficit simplex copia, cap. cum in iure 31. & ibi Abbas in Felin. hoc sit. & in cap. Prætoræ 2. inf. De dilationibus Bartol. in l. 2. D. Si quis in ius vocatus & c. Marantad. p. 4. Dist. 5. num. 59. eritque nullum, si quid contra tenorem egerit recepti, cap. Cum dilectis, sup. De rescriptis tanquam à non habente jurisdictionem, sed à privato gestum cap. Cum olim. 32. h. s. & in hoc distinguitur delegatus ab Ordinario; hic enim mandato non tenetur inserere suam jurisdictionem, quia semper pro ea præsumitur Abbas in d. c. Cū iure col. penult. Ideoque sufficit; quod mandat nuntio, ut aliquem citet, sive verbo, sive litteris sexti in c. Cum dilectis 6. ibi unica voce inf. De dolo & contumacia. Maranta d. num. 59.

4. Ad connexa tamen & accessoria rectè sit extensio, quamvis in rescripto nulla eorum fiat mentio, quia connexorum, ut dicitur, idem est iudicium, c. Translato sup. de Constit. & data alicui jurisdictione, ea quoque concessa intelliguntur, sine quibus explicari iurisdictio nequit, lib. 2. D. De iuris. omnium iudic. Ideoque; si cui causa specialiter delegetur, poterit nihilominus delegatus citare partes, punire contumaces, eligere nuntium, eundemque, si falsam relationem fecerit punire; sicut & quemlibet alium impedire, quò minus causa exitum aut progressum habeat, c. i. & c. Prætoræ 5. h. s. & alia pieraque perficere, quæ ad expeditionem causæ pertinent, quando quidem hæc omnia delegatione contineantur d. c. Prætoræ. c. Prudentiam 21. h. s. Quamquam non minus rectè omnes actus iudiciales expresse demandari possint, sive conjunctim sive sigillatim, c. Super questionem 17. c. Pastoralis 28. h. s. sicut & ipsa rei iudicata, executio d. c. Pastoralis §. qui vero.

5. Cæterum formam mandati Iudex delegatus ita servare debet, ut intentionem potius mandantis, quatenus fieri potest, sequatur, quam verborum superficiem, c. Super eo 15. h. s. quia actus non debet extendi ad incognita seu non cogitata, Vnde si tribus v. g. simpliciter delegatio causæ alicujus facta sit, unus delegatorum,

vel etiam plures, uno absente aut mortuo, nihil agere possunt d. c. Prudentiam, l. Vno ex tribus D. De re iudicat. quia jurisdictionem non habent nisi omnes simul, c. Cum causa 22. & c. Vno delegatorum 42. h. s. Secus si adjecta sit hæc clausula, Quod si non omnes interesse possint, alii nihilominus in causa procedant; nam tunc procedere poterunt, ubi de impedimento terti, sive illud sit iuris sive facti, vel quod requisitus, cum possit, interesse nolit, legitime constiterit, d. c. Prudentiam, & ibi late Abbas & Felin. Alias si procedant, antequam collega notificaverit eis suum impedimentum, processus erit nullus. Sin formula delegationis concepta fuerit hoc modo, Ut omnes aut duo, vel unus procedat, cum singulis intelligitur concessa facultas procedendi in solidum, c. i. super 23. h. s. ita ut præventioni sit locus, & alii cœptæ ab eo, qui prævenit, causæ se ulterius immiscere nequeant, nisi forte is infirmitate vel aliâ iustâ causâ impediatur, quo minus causam finiat, aut malitiosè prosequi detrectet, c. Cum plures eod. in 6.

Quod si delegationi forma cætera præscripta non fuerit; servanda erit forma præscripta à iure communi, cui in dubio non intelligitur Pontifex velle derogare, c. Ex parte 13. h. s.

6. Tertio, consistit officium Iudicis delegati in admittendis exceptionibus rationabilibus, procedendoque juxta juris præscriptum & æquitatem, nisi in litteris delegationis (quod tamen quoad exceptiones vel rariò vel nunquam fit) aliter caveatur, d. c. Ex parte c. Causam qua 18. sup. De rescriptis. Variè autem potest adversus delegatum excipi: veluti quod non sit delegatus, neque enim creditur talis, nisi suam delegationem probet, d. c. Cum in iure vel quod sit delegatus ab eo, qui delegare non potuit; vel quod ipse delegari non potuerit: vel denique, quod expiraverit ejus iurisdictio; & sic de similibus. Quod si verò delegationis diversa rescripta simul præsententur, ut sciatur, quid agendum, videantur quæ supra diximus, Tit. de Rescriptis §. 5. de præferentia unius præ altero.

Denique consistit officium delegati in exequenda intra annum sententia, à se lata, si sit delegatus Principis vel summi Pontificis, c. Quaranti 26. h. s. aut ab alio Iudice, cum univèrsitate causarum, Bæque executionem potest,

potest delegatus summi Pontificis etiam ordinatio Judicis demandare. *c. Significasti 7. c. Sane 12. h. i.* Imò & cogere ad exequendum, licet is sciat sententiam esse injustam; nisi efficere apud delegatum valeat, ut liberetur ab hoc onere quia non cognitio, sed executio tantum mandatur. *c. Pastoralis 28. §. quia vero h. t. & notat in d. c. Sane. Et. Significasti.*

8. Dixi, Aut ab alio. Judice cum universitate causarum; quia delegatus ab Ordinario aliquo, inferiori summo Pontifice, v. g. Episcopo vel Archiepiscopo, absque universitate causarum, sententiam suam exequi nequit; quandoquidem officium ejus sententia lata expirat, & executio in delegantem rejicitur. *l. à dno Pio 15. D. De iudic. c. 4. Et ibi DD. inf. De foro compet. Et hoc de jure civili, quo ea, quæ sunt mixti imperii, delegari nequeunt. l. i. ubi de cavari 4. D. De iurisdic. om. iudic. l. 1. D. De officio ejus. & c. Secus de jure Canonico, si potestatem exequendi habeat, prout hoc jure habere potest, quo ea, quæ sunt mixti imperii, qualis est executio, delegari possunt, secundum Glos. in c. Quod sedem 10. De officio iud. ordin. Maranta p. 4. Distinct. 5. principalit. 25. in fine, Abbas in c. Si quis 4. De foro compet. col. ult. Et hoc casu, quo, inquam, habet executionem suæ sententiæ, potest, sicut & Ordinarius, ex causa ampliare vel minuire tempus, quod datur iudicatis seu condemnatis secundum Abb. in c. Quod ad consultationem 15. De re iudicata; alias id non potest, quia hoc esset imponere legem superiori seu deleganti, ad quem spectat executio. *c. Ex insinuatione 50. inf. De appellat. Maranta d. loco n. 46. & seq.**

Differit insuper delegatus summi Pontificis vel Principis à delegato ab alio Ordinario Judice, quod, ut ante diximus, ille subdelegare possit, hic verò non aliter, quàm si universa iurisdictioni mandata sit, *l. 1. c. 2. §. is quoque D. De iudicis. §. V.*

Quibus modis finiatur Jurisdictio iudicis delegati.

1. 2. Finitur morte delegantis & delegati
3. Revocatione.
4. Lapsu diei.
5. Finito negotio.

1. Finitur autè iurisdictioni iudicis delegati multis modis. Primò morte delegantis, re inte-

gra, *c. Relatum 19. c. Gratum 20. c. Licet undique 30. h. t. l. Et quas D. De iurisd. om. iud. Re autem non integra nequaquam expirat; ut si coram delegato contestata sit lis, vivo adhuc delegante, d. c. Relatum: imò si delegatus cæperit uti iurisdictione, partem citando dumtaxat, quia etiam per solum mandatum de citando desinit res esse integra, & perpetuatur iurisdictione delegari. *d. c. Gratum. Et ibi Glos. in V. quasi ceptum; utique respectu iudicis delegantis, ut per mortem huius ea non revocetur, non etiam quo ad partem ut hæc cogatur coram iudice delegato litigare, nisi decreta & executio citatione, arg. l. si quis postea D. De iudic. Rora in antiq. De dolo & cont. Decis 9. n. 2.**

2. Secundo, morte delegati, quando scilicet delegatio facta est personæ, expressio proprio nomine delegati. Glossa in c. Quoniam Abbas 14. h. t. Et ibid. Panorm. n. 3. Et 4. Alioquin si facta sit dignitati, vel sub nomine dignitatis perpetuæ, v. g. Rectori talis Universitatis, Decano vel Præposito talis Ecclesiæ, morte delegati non extinguitur, sed transit ad successorem, *d. c. Quoniam Felin. in c. Eum De rescriptis n. 17. sed & morte unius expirat officium siue potestas plurium delegatorum nisi aliud in delegatione fuerit expressum, c. Unico penult. h. t.*

3. Tertio, revocatione, re integra scilicet, quia regulariter mandatum omne revocari re integra potest, *c. Venerabili 37. h. t.*

4. Quarto, lapsu termini seu diei, ad causam decidendam præstitutæ: nisi ante dies consensu partium fuerit prorogata, id est in longius tempus producta, *c. De causis 4. c. Consultavit 24. h. t.* Nam licet consensus privatorum nequeat facere iudicem, *l. Privatorum 3. l. De iurisd. om. iud.* potest tamen veri iudicis iurisdictionem priusquam ea expiraverit, prorogare, *l. 2. §. sed si iudex D. De iudicis.*

5. Quinto finito negotio, seu postquam delegatus functus est officio suo Hostien. *h. t. l. i.* sententia scilicet iudicis delegati mandatà executioni, quando eam executioni mandare potest, juxta prædicta *c. in litteris 9. h. t.* aut sententia lata, quando eam executioni mandare acquirit.

§. VI.

De Delegatis à iure ipso.

Delegati vel sunt ab homine, de quibus dictum est, vel sunt delegati iuris, id est, qui à iure delegatum jurisdictionem habent, sic enim Episcopi quibusdam in casibus, alias Sedi Apostolicæ reservatis, præsertim circa Ecclesias & Monasteria exempta, eorumque personas, auctoritate iuris sine alio mandato procedunt, tamquam delegati Sedis Apostolicæ, ut videre licet in *cap. Irrefragabili* 13. §. *ceterum inf. De officio iud. Ordin. in cap. Ad abolendam in fine inf. De hæreticis, cap. unico De Clerico aegrotante in 6. ac variis Conc. Trid. locis ut Sess. 5. cap. 1. & 2. Sess. 6. c. 2. & 3. De reformat. Sess. 13. cap. 5. De reformat. Sess. 14. cap. 4. De reformat. Sess. 21. cap. 3. 5. 6. & 8. De reformat. Sess. 24. cap. 9. 10. 11. & 14. Sess. 25. in decreto De observandis & evitandis in celebratione Missæ, & cap. 3. 6. 8. 10. De reformat. Sess. 25. cap. 5. 8. & 9. De regularibus, & cap. 9. & 14. De reformat. Videatur Azorius 2 p. Moral. instituitur lib. 3. cap. 54.*

TITULUS XXX.

De officio Legati.

§. I.

Legati qui, & quotuplices.

1. Quis dicatur Legatus.
2. Alii sunt Legati à Latere.
3. Alii Missi.
4. Alii Nati.

Quemadmodum Iudex delegatus vice ac munere fungitur delegantis, ita legatus genti vices summi Pontificis in provincia vel regno sibi commissio: nam cum summus Pont. non possit adesse omnibus, qui in provinciis eū præsentem requirunt, Legatos suo nomine mittit, c. 1. & 4. h. 1.

2. Legatorum autem tria sunt genera, ut colligitur ex c. penult. h. 1. & c. 1. eod. in 6. & utrobique Glossa. Alii dicuntur Legati Laterales seu à Latere; alii Nuntii Apostolici seu Legati missi vel constituti; alii denique Legati Nati.

Legati à Latere, ex usu Romanæ Curie di-

cuantur soli Cardinales, ab ipso summo Pontifice ex Urbe & Curia Romana missi, ad certam provinciam administrandam, vel ad negotia cum Regibus, Principibus, aut aliqua Repub. tractanda. Ideo verò dicuntur Legati à Latere, quia quasi à latere Pontificis, cui adstant in consiliis & arduis, & veluti ex eius Senatu mitti solent c. Volentes & cum c. seq. hoc tit. Nam Cardinales, pars corporis Papæ censentur & in locum Senatorum succedunt, eam. Ecclesia xvi. qu. 1.

3. Legati Missi dicuntur, qui non mittuntur de latere Pontificis, nec è numero sunt Cardinalium, sed à summo Pontifice speciatim constituuntur, de consilio tamen Cardinalium; quamvis etiam ab ipso possit Pontifex Legationis officium alicui committere, c. Novit 7. & sibi Abbas h. 1. Et quamquam constitui possunt Clerici quicumque; solet tamen Pont. Prælatos tantum huic muneri deputare.

4. Legati Nati dicuntur, qui dignitati suæ Ecclesiasticæ officium & munus Legati Apostolici annexum habent. Ideo Nati dicuntur, quia simulatque ad talem dignitatem eliguntur, eiq; præficiuntur, una etiam veluti nascuntur Legati. Talis in Anglia est Archiepiscopus Cantuariensis, de quo cap. 1. hoc tit. item Archiepiscopus Eboracensis, cap. 1. inf. De appellationibus; in Francia Archiepiscopus Remensis, cujus est Regem Franciæ ungere, de quo in cap. Per venerabilem §. verum inf. Qui filii sunt legitimi: Aquitania superiori Archiepiscopus Bituricensis, de quo in cap. ult. inf. De majorit. & obed. & alii quos recenset Azorius 2 p. Moral. instituitur lib. 5. cap. 27.

§. II.

In quo conveniant hi Legati.

1. Conveniunt, quod egressi Urbem accipiant, singuli legationis insignia.
2. Quod orationariam jurisdictionem habeant.
3. Quod valeant statuta condere, perpetuo duratura.
4. Quod ex tenore litterarum pendeat potestas legationis.
5. 6. Legati benigne recipiendi ac tractandi; & panna non admittentium.

Quod verò horum Legatorum sit officium